

PRAKSA

Individulano projektno delo in praktikum

Priročnik (2. stopnja)

Center za praktični študij

Marko Mesec, Ana Marija Sobočan, Anamarija Kejžar, Tadeja Kodele, Simona Gerenčer,
Sara Pistotnik, Klavdija Kustec, Tamara Rape Žiberna, Amra Šabić

Ljubljana, oktober 2024

Kazalo vsebine

Uvod	3
Organizacija prakse	4
Namen prakse	4
Cilji prakse	4
Metode ocenjevanja.....	5
Potek prakse	6
1. Razpis, izbira in prijava na učno bazo.....	6
2. Termin in obseg prakse	6
3. Priprave na prakso	6
4. Prvi obisk učne baze in načrtovanje prakse.....	7
5. Zaključevanje prakse	7
6. Mentorska srečanja.....	7
7. Opis nalog in značilnosti prakse po študijskih modulih.....	8
a) Osebna izkaznica učne baze	8
b) Dnevnik prakse.....	8
c) Predmetno specifične naloge.....	8
d) Značilnosti prakse za posamezni študijski modul	8
Študijski modul: Dolgotrajna oskrba starih ljudi	8
Študijski modul: Psihosocialna podpora in pomoč	8
Študijski modul: Skupnostna oskrba	9
Študijski modul: Družbena pravičnost v kritični perspektivi socialnega dela	9
Študijski modul: Socialno delo v vzgoji in izobraževanju.....	10
Študijski modul: Socialno delo in medpoklicno sodelovanje	10
Študijski modul (izr.): Socialno delo z družino.....	10

Študijski modul (izr.): Socialno vključevanje in pravičnost na področju hendikepa, etničnosti in spola	11
Študijski modul (izr.): Duševno zdravje v skupnosti	11
8. Povratna informacija za mentorice in UB	13
9. Ocena mentorice z UB	13
10. Končno poročilo o praksi	13
11. Temeljna literatura in viri.....	13
12. Priloge	15
a.) Načrt programa prakse in spremljanje praktičnega učenja na UB.....	15
b.) Navodilo za pisanje dnevnika	16
c.) Zapis končnega poročila	18
d.) Oblikovanje opisne ocene prakse študentke na UB	20
e.) Povratna informacija za mentorice in učno bazo	21

Uvod

Predmet *Individulano projektno delo in praktikum* je namenjen praktičnemu delu in reflektiranju izkušenj v praksi, pri čemer študentka uporabi in preizkuša uporabnost znanja, pridobljenega pri vseh predmetih v programu. Predmet je tesno povezan z izvedbo predmetov v okviru izbranega študijskega modula. Predmeti programa so zastavljeni tako, da študentka ves čas učnega procesa že na vajah raziskuje in uporablja pridobljeno znanje, terensko delo pa je pomemben korak za pridobitev izkušnje v konkretni praktični situaciji. V okviru predmeta potekajo priprave študentov na vstop v konkretno praktično situacijo, v okviru katerih bodo študentje z mentorico izdelali načrt prakse in inovacije, nato bo na terenu potekala izvedba programa in izdelava ustreznih gradiv (pisanje dnevnika, poročilo o izvedeni inovaciji/projektu). Predmet je hkrati povezan z izdelavo magistrskega dela. Študenti lahko za zaključno nalogo, pri predmetu izvedejo empirično raziskavo ali projekt.

Cilj je, da se študentka preizkusi v praktičnem delu na področju socialnega dela; da pridobljeno znanje v okviru ostalih predmetov programa uporabi v konkretni praktični situaciji in reflektira uporabo in uporabnost posameznih teoretičnih konceptov za prakso socialnega.

Predmetno specifične kompetence:

1. poznavanje in sposobnost dosledne uporabe jezika socialnega dela;
2. povezovanje teoretskih doktrinarnih načel socialnega dela s praktičnim strokovnim delom;
3. razumevanje delovanja institucij ter odnosov med institucijo in socialnim okoljem v smeri izboljševanja institucionalnih praks na področju socialnega dela;
4. kritična refleksija strokovnih govoric (diskurzivna ali epistemološka analiza) in njihovih učinkov na področju socialnega dela;
5. uporaba temeljnih konceptov in delovnih pristopov participatornega socialnega dela v neposredni praksi;
6. poznavanje in razumevanje dejavnikov varovanja/tveganja na različnih področjih socialnega dela
7. kritična refleksij in zagovarjanje strokovne avtonomije SD v dialogu z različnimi akterji, institucijami in javnostjo;
8. sposobnost raziskovanja in refleksije osebne vpletenosti v postopke socialnega dela;
9. sposobnost kritične refleksije lastnih strokovnih postopkov in ravnanj v praksi socialnega dela na področju vzgoje in izobraževanja.

Organizacija prakse

Organizacija in izvedba praktičnega učenja v 1. letniku 2. stopnje obsega naslednje faze:

- predavanja in vaje v okviru predmetov in mentorskih skupin za pripravo na prakso;
- razpis, izbira in prijava na učno bazo;
- oblikovanje načrta prakse ob prvem obisku UB;
- neposredno delo z uporabniki na UB;
- spremljanje lastnega dela in učenja ob podpori mentorice na UB in FSD;
- opazovanje mentorice na UB pri strokovnem delu;
- zaključna pisna naloga (esej);
- raziskovanje in spoznavanje UB;
- dopolnjevanje in poglobljanje izbranih kompetenc;
- spremljanje lastnega dela in učenja ob podpori mentorice na UB;
- reflektiranje učenja v dnevniku prakse;
- spremljanje in refleksija praktičnega dela v mentorski skupini na FSD;
- izdelava učne mape;
- zapis poročila o praksi in predstavitev pisnih izdelkov mentorici na FSD;
- evalvacija praktičnega učenja.

Sklepni del programa praktičnega učenja v mentorski skupini na FSD vključuje pregled in predstavitev izdelkov zbranih v učni mapi ter evalvacijo praktičnega učenja glede na učne cilje prakse v četrtem letniku.

Namen prakse

Predmet *Individualno projektno delo in praktikum* je namenjen praktičnemu delu in reflektiranju izkušenj v praksi, pri čemer študent/-ka uporabi in preizkuša uporabnost znanja, pridobljenega pri vseh predmetih v programu.

Predmet je tesno povezan z izvedbo predmetov v okviru modula. Predmeti programa so zastavljeni tako, da študent/-ka ves čas učnega procesa na vajah že raziskuje in uporablja pridobljeno znanje, terensko delo pa je pomemben korak za pridobitev izkušnje v konkretni praktični situaciji. V okviru predmeta bodo potekale priprave študentov na vstop v konkretno praktično situacijo, v okviru katerih bodo študentje z mentorico izdelali načrt prakse in inovacije, nato bo na terenu potekala izvedba programa in izdelava ustreznih gradiv (pisanje dnevnika, poročilo o izvedeni inovaciji/projektu). Predmet je hkrati povezan z izdelavo magistrskega dela. Študenti lahko pri predmetu izvedejo empirično raziskavo ali projekt za zaključno nalogo.

Cilji prakse

- seznaniti se z delom učnih baz in metodami dela;
- poglobljanje spretnosti vzpostavljanja delovnega odnosa, soustvarjanja izvirnih delovnih projektov podpore in pomoči;
- poglobljanje spretnosti beleženja in dokumentiranja;
- dosledna uporaba jezika SD;
- sposobnost prevzemanja etične in profesionalne odgovornosti;
- spoznavanje in preizkušanje specifičnih metod in spretnosti SD na izbranem področju;

- razumevanje delovanja institucij in izboljševanje institucionalnih praks na konkretnem področju SD;
- soočanje s položajem strokovne moči in odgovornosti na izbranem področju dela in reflektiranje te pozicije;
- razviti znanje in spretnosti uporabe strokovnih metod in postopkov na konkretnem področju SD;
- spretnosti prepoznavanja in obvladovanja lastnih občutkov in sposobnost iskanja pomoči zase;
- sposobnost raziskovanja in refleksije osebne vpletenosti sodelujočega v postopke socialnega dela.

Metode ocenjevanja

Pogoji za pristop k izpitu praksa:

- Opravljena praksa v obsegu določenim za 1. letnik, 2. stopnja (80-100 ur)
- Prisotnost v mentorski skupini (minimalno 80%)
- Učna mapa

Ocenjevanje:

Projektna naloga 50,00 %

Ustni zagovor 50,00 %

Učna mapa vsebuje:

- načrt prakse;
- osebna izkaznica učne baze;
- dnevnik prakse;
- poročila o predmetno specifičnih nalogah;
- povratno informacijo za mentorice iz UB;
- oceno mentorice iz UB;
- končno poročilo o praksi (esej).

Potek prakse¹

1. Razpis, izbira in prijava na učno bazo

Ob začetku š.l. v Centru za praktični študij pripravijo [razpis prostih mest za prakso v učnih bazah](#). Študenti se posvetujejo z mentorico v mentorski skupini na FSD in v razpisnem postopku izberejo učno bazo. Mentorji in mentorice v mentorskih skupinah predstavijo vsebino prakse, tako da študenti lažje izberejo ustrezno učno bazo, ki deluje na določenem področju socialnega dela. Za študente 2. stopnje je priporočljivo (ne nujno!), da prakso opravljajo v terminu januar-marec, ker so takrat učne baze manj obremenjene s študenti 1. stopnje.

Študenti se lahko glede možnosti prakse sami dogovarjajo samo z učnimi bazami, ki jih v razpisu ni. V pomoč so jim kontakti v dodatku razpisa. Za razpisana prosta mesta, ki so objavljena v razpisu, se morajo prijaviti. Razpis, dodatek k razpisu in prijava na prakso sta dostopna na portalu Centra za praktični študij <https://cps.fsd.uni-lj.si/>.

Obseg prakse je 80-100ur, odvisno od študijske smeri. Začetek in termin prakse dogovorita študentka in mentorica v učni bazi. Študentka termin prakse vpiše [v prijavnico](#).

2. Termin in obseg prakse

Praktično delo na UB obsega 80-100 ur neposredne prisotnosti študentke (odvisno od študijske smeri) v dogovorjenem terminu z mentorico na UB. Smiselno je, da praksa poteka čimbolj strnjeno ali delno razdrobljeno. Praksa vključuje vstopanje v kolektiv, spoznavanje postopkov in metod strokovnega dela ter izvedbo nalog po načrtu praktičnega učenja. Cilj praktičnega dela na UB je učenje, preizkušanje in uporaba metod, postopkov in spretnosti socialnega dela v dani situaciji ob prisotnosti strokovne delavke. Sočasno študentke svoja opažanja reflektirajo z mentorico na UB, kakor tudi v mentorski skupini na FSD.

Ob zaključku dela na UB mentorica na UB opisno oceno o delu študentke in izvedbe učnih cilje, kot izhaja in programa in načrta prakse. Na zadnjem oz. na enem izmed zadnjih srečanj mentorica s študentko tudi ustno podeli oceno njene prakse. Študentka pa mentorici poda povratno refleksijo njenega dela in prakse na UB in povratno informacijo za mentorice in UB. Refleksijo in povratno informacijo študentka doda v svojo učno mapo.

3. Priprave na prakso

Priprave na prakso potekajo v vnaprej določenih terminih. Priprave so namenjene osvežitvi znanja in učenju veščin za konkretno izvedbo naloge. Priprave na prakso potekajo tako v okviru rednih predavanj in vaj, kot tudi v okviru mentorskih skupin na fakulteti. Do začetka strnjene prakse priprave in mentorska srečanja potekajo po urniku. Dogovori za mentorska srečanja potekajo z mentoricami na FSD.

Udeležba na rednih predavanjih in vajah prinaša učenje, ki ga ni mogoče nadomestiti naknadno z branjem ali kako drugače. V podporo učenju mentorice predlagajo tudi pisna gradiva.

¹ Podrobna navodila za posamezno nalogo in metodo socialnega dela so dostopna:

v prilogi,

na spletni strani,

na spletni strani in pri predavanjih.

4. Prvi obisk učne baze in načrtovanje prakse

Vsaj teden dni pred začetkom strnjene prakse študentka vzpostavi stik z UB in se dogovori za točen termin prvega obiska. Prvo srečanje je namenjeno vzpostavitvi prvega stika, dogovoru o sodelovanju, pregledu osnutka načrta praktičnega učenja in vseh obveznosti v okviru prakse ter pregledu razpoložljivega študijskega gradiva, povezanega z nalogami na praksi. Študentka in mentorica preverita in se dogovorita, kaj od tega je možno uresničiti oziroma kje so potrebne prilagoditve. Tako skupaj izdelata načrt prakse. Ta je pomemben zato, da se študentka in mentorica na UB pogovorita o učnih ciljih praktičnega učenja študentke, obveznostih, potrebnih izdelkih, o nalogah in aktivnostih, ki jih mora študentka opraviti v četrtem letniku. Prav tako je načrt praktičnega učenja namenjen pogovoru o tem, na kakšen način bo mogoče izvesti zadane naloge in koga vse bodo na UB vključili za podporo študentki pri izvedbi nalog.

Mentorica na UB tako predlaga in predstavi možnosti za učenje, oziroma izvedbo posameznih nalog in skupaj s študentko določi (okvirne) termine za posamezna opravila. Študentka se z mentorico na UB dogovori kako, kje in kdaj bodo potekala njuna mentorska srečanja in na kakšen način bo mentorica dosegljiva študentki za pomoč, če jo bo potrebovala. Študentka izdelan program v obliki tabele vloži v učno mapo .

Mentorica študentko uvede v kolektiv in predvidi osebo za nadomestno mentorstvo za primer, če bi bila sama v času študentkine prakse odsotna z dela.

5. Zaključevanje prakse

Vsi pisni izdelki o opravljenih obveznostih, skupaj z vsemi drugimi izdelki in nalogami, ki so nastali v času praktičnega učenja, oblikujejo *učno mapo*. Študentka ob zaključku prakse odda *Poročilo o praksi*, kjer zbere in uredi ter teoretično podpre svoje izkušnje, razmisleke in spoznanja o naučenem.

V sklepnem delu praktičnega učenja študentka na mentorski skupini reflektira izkušnje ter pod vodstvom mentorice na FSD izvede evalvacijo praktičnega učenja glede na cilje prakse.

6. Mentorska srečanja

Mentorska srečanja z mentorico na FSD in z mentorico na UB so trajna in redna oblika spremljanja in podpore študentkam pri izkustvenem učenju, predelovanju in izmenjavi izkušenj in doživetega na praksi, povezovanju teorije in prakse v participatornem učenju. Te priložnosti za učenje so enkratne, neponovljive in jih ni mogoče nadomestiti z drugimi oblikami učenja.

Delo v mentorskih skupinah na FSD poteka že pred začetkom prakse ter se nadaljuje v času prakse. Odvisno od terminov prakse posameznih študentk, mentorska srečanja potekajo skupinsko ali individualno v vnaprej dogovorjenih terminih. Zadnje, zaključno mentorsko srečanje (po končani praksi) je namenjeno refleksiji in poročanju o opravljeni praksi.

7. Opis nalog in značilnosti prakse po študijskih modulih

Praksa vsebuje obvezne in izbirne učne vsebine. Obvezne učne vsebine sodijo v nabor nalog za opravljanje prakse 1. let. 2. st.. Izbirne vsebine so vezane na smer študija.

Vse obveznosti in naloge za podporo praktičnemu učenju so študentkam predstavljene v pripravah na prakso ali v okviru rednih predavanj in vaj pri posameznih predmetih, kjer prejmejo literaturo in druga potrebna navodila za delo. O vsebini in izvedbi posameznih nalog se pogovorijo tudi na mentorskih skupinah na FSD in z mentorico na UB.

a) Osebna izkaznica učne baze

Študentka zapiše osnovne podatke o učni bazi, razišče njeno poslanstvo, cilje, zakonodajni okvir, programe in storitve ter. Pred začetkom prakse študentka raziskuje vire o učni bazi, spozna njeno poslanstvo, cilje, katere programe ali storitve izvaja in kateri ciljni populaciji so ti programi ali storitve namenjeni. Na osnovi zbranih ugotovitev študentka izdelava osebno izkaznico učne baze in jo predstavi ostalim študentkam v mentorski skupini.

b) Dnevnik prakse

Dnevnik prakse je študentkin osebni zapis dogajanja na praksi. Namenjen je spremljanju učenja ter reflektiranju lastnega doživljanja in novih spoznanj ob podpori in v sodelovanju z mentorico na FSD. Študentka vodi dnevnik vsak dan prakse.

c) Predmetno specifične naloge

Predmetno specifične naloge so povezane z izbranim študijskim modulom. Podrobnejša navodila za izvedbo nalog študentka prejme v okviru predavanj in v mentorski skupini.

d) Značilnosti prakse za posamezni študijski modul

Študijski modul: Dolgotrajna oskrba starih ljudi

Študentke opravijo v okviru praktičnega usposabljanja 80 ur v učni bazi, kjer vodijo dnevnik, opravijo projektno nalogo. V okviru srečanj na fakulteti opravijo predstavitev iz področja dolgotrajne oskrbe, opravijo projektno raziskovalno nalogo in jo predstavijo na vajah. Kot zaključna naloga šteje izdelana dispozicija magistrske naloge, študentke pa oddajo tudi dnevnik prakse.

Študijski modul: Psihosocialna podpora in pomoč

Namen prakse na modulu psihosocialna podpora in pomoč je poglobiti in nadgraditi sposobnosti vzpostavljanja delovnega odnosa soustvarjanja z različnimi uporabniškimi sistemi (posameznik, družina, partnerja, skupina, skupnost), spretnosti dialoške prakse, s poudarkom na vodenju pogovora v smeri zelenih razpletov ter vzpostavljanje sodelovanja z drugimi deležniki, ki so tudi vključeni v proces podpore in pomoči uporabniškemu sistemu. Poleg tega

študentje_ke na modulu nadgradijo sposobnosti beleženja in dokumentiranja procesov sodelovanja in sposobnosti strokovne refleksije lastne prakse na področju socialnega dela z različnimi uporabniškimi sistemi.

Študent_ka prakso zaključi z zaključno nalogo, v kateri strokovno analizira proces dela z uporabniškim sistemom. V zaključni nalogi študent_ka prikaže usvojene cilje prakse na magistrskem študiju.

Študijski modul: Skupnostna oskrba

Namen prakse na modulu skupnostna oskrba je, da študentje_ke okrepijo spretnosti načrtovanja in izvajanja različnih praktičnih nalog, spoznavajo in preizkušajo temeljne metode, spretnosti in koncepte socialnega dela v praksi (osebno načrtovanje, analiza tveganja, timsko in terensko delo, zapisovanje, zagovorništvo), inovativnih projektov in raziskovalnega dela.

Poleg tega študentje_ke na modulu poglobijo in nadgradijo sposobnosti načrtovanja, spremljanja ter kritično refleksijo študijskega procesa in prakse. Poglobijo tudi poznavanje konceptualnih temeljnih procesov socialnega dela.

Študent_ka prakso lahko zaključi z zaključno nalogo. Lahko pa praksa služi kot izhodišče za pripravo magistrske naloge. Študent_ka na praksi lahko razišče področje, ki bo tema magistrske naloge in nastavi empirično raziskavo oziroma projekt.

Študijski modul: Družbena pravičnost v kritični perspektivi socialnega dela

Namen predmeta na modulu Družbena pravičnost v kritični perspektivi je nadgradnja znanja in podpora pri izvajanju praktičnega dela študija. Skozi prakso in mentorska srečanja študentke poglobijo svoje zmožnosti za kritično analizo socialnega dela v raznolikih kontekstih in za kontekstualizacijo socialnega dela kot družbene prakse, v katero so vpeti različni akterji ter institucije. Študentke opravijo 100 ur prakse na učnih bazah, med obveznosti pa sodijo prisotnost na mentorskih srečanjih, opravljene naloge, predstavitve v predavalnici in oddaja zaključne naloge. Do konca študijskega leta študentke opravijo oziroma oddajo dnevnik prakse, prepis (transkripcijo) intervjuja z mentorico na učni bazi, predstavitev področja socialnega dela, na katerem so opravile prakso ter zaključno nalogo. Zaključna naloge je v obliki eseja ali podcasta, v katerem študentke obravnavajo specifično temo, povezano z dogajanjem na učni bazi ali izbrano tematiko za magistrsko nalogo.

Študijski modul: Socialno delo v vzgoji in izobraževanju

Študentje_ke na modulu socialno delo v vzgoji in izobraževanju poglobijo in nadgradijo sposobnosti vzpostavljanja delovnega odnosa soustvarjanja z različnimi uporabniškimi sistemi (npr. otroci v vrtcu, učenci ali dijaki, njihove družine oz. družinski člani, posamezne učiteljice idr. zaposleni v vzgojno-izobraževalni ustanovi, razredom), spretnosti dialoške prakse, s poudarkom na vodenju pogovora v smeri zelenih razpletov ter vzpostavljanje sodelovanja z različnimi uporabniškimi sistemi. Poleg tega študentje_ke na modulu nadgradijo sposobnosti beleženja in dokumentiranja procesov sodelovanja in sposobnosti strokovne refleksije lastne prakse na področju socialnega dela z različnimi uporabniškimi sistemi.

Študent_ka prakso zaključi z zaključno nalogo, v kateri strokovno analizira proces dela z uporabniškim sistemom. V zaključni nalogi študent_ka prikaže usvojene cilje prakse na magistrskem študiju.

Študijski modul: Socialno delo in medpoklicno sodelovanje

Namen prakse na modulu Socialno delo in medpoklicno sodelovanje je poglobiti in nadgraditi različne spretnosti socialnega dela s poudarkom na medpoklicnem (meddisciplinarnem) in medinstitucionalnem sodelovanju. Poleg veščin komuniciranja v tovrstnih kontekstih, timskega dela in dela z uporabniki (ali uporabniškimi sistemi) so študenti_ke usmerjene tudi v razmisleke glede strokovne identitete ter krepitev kompetenc zapisovanja v socialnem delu. Zaželeno je, da si za učno bazo izberejo organizacijo kjer je zaželeno ali nujno medpoklicno in/ali medinstitucionalno sodelovanje.

Študent_ka praktično usposabljanje zaključi s z izvedbo zaključnega evalvacijskega pogovora (na katerega se s pomočjo smernic v naprej pripravi), ki poteka z vsemi udeleženi v praktično usposabljanje študentke. Skozi pogovor študent_ka reflektira izkušnjo usposabljanja, ubesedi svojo uporabo socialno delovnih konceptov v praksi, razmišlja o svoji strokovni identiteti in samozavesti ter analizira usvojene cilje prakse na magistrskem študiju.

Študijski modul (izr.): Socialno delo z družino

Namen prakse na magistrskem programu Socialno delo z družino je, da študent_ka poglobi sposobnosti vzpostavljanja delovnega odnosa z družino, sposobnosti pogovarjanja in vodenja

pogovora v smeri zelenih razpletov z družino ter sposobnosti uporabe prispevka za socialno delo pomembnih drugih strok (psihološka in sociološka znanja o družini, znanja iz družinskih terapij) v procesih podpore in pomoči družini. Tekom prakse študentje_ke s sprotnim zapisovanjem strokovnih dnevniški zapisov poglobijo tudi sposobnosti beleženja in dokumentiranja procesov podpore in pomoči družini. Na mentorskih srečanjih pa poglobljajo sposobnost strokovne refleksije lastne prakse na področju socialnega dela z družino.

Študent_ka prakso zaključi z zaključno nalogo, v kateri poglobljeno zabeleži izbran proces podpore in pomoči družini ter analizo procesa dela.

Študijski modul (izr.): Socialno vključevanje in pravičnost na področju hendikepa, etničnosti in spola

Namen predmeta na modulu Socialno vključevanje in pravičnost na področju hendikepa, etničnosti in spola je nadgradnja znanja in podpora pri izvajanju praktičnega dela študija. Skozi prakso in mentorska srečanja študentke poglobijo svoje zmožnosti za kritično analizo socialnega dela v raznolikih kontekstih in za kontekstualizacijo socialnega dela kot družbene prakse, v katero so vpeti različni akterji ter institucije. Študentke opravijo 100 ur prakse na učnih bazah, med obveznosti pa sodijo prisotnost na mentorskih srečanjih, opravljene naloge, predstavitev v predavalnici in oddaja zaključne naloge. Do konca študijskega leta študentke opravijo oziroma oddajo dnevnik prakse, prepis (transkripcijo) intervjuja z mentorico na učni bazi, predstavitev področja socialnega dela, na katerem so opravile prakso ter zaključno nalogo. Zaključna naloga je v obliki eseja ali podcasta, v katerem študentke obravnavajo specifično temo, povezano z dogajanjem na učni bazi ali izbrano tematiko za magistrsko nalogo.

Študijski modul (izr.): Duševno zdravje v skupnosti

Namen prakse na modulu Duševno zdravje v skupnosti je, da študentje_ke okrepijo spretnosti načrtovanja in izvajanja različnih praktičnih nalog, spoznavajo in preizkušajo temeljne metode, spretnosti in koncepte socialnega dela v praksi (osebno načrtovanje, analiza tveganja, timsko in terensko delo, zapisovanje, zagovorništvo), inovativnih projektov in raziskovalnega dela.

Poleg tega študentje_ke na modulu poglobijo in nadgradijo sposobnosti načrtovanja, spremljanja ter kritično refleksijo študijskega procesa in prakse. Poglobijo tudi poznavanje konceptualnih temeljnih procesov socialnega dela.

Študent_ka prakso lahko zaključi z zaključno nalogo. Lahko pa praksa služi kot izhodišče za pripravo magistrske naloge. Študent_ka na praksi lahko razišče področje, ki bo tema magistrske naloge in nastavi empirično raziskavo oziroma projekt.

8. Povratna informacija za mentorice in UB

Namen povratne informacije je sporočiti mentoricam iz učnih baz mnenje študentke o celoviti izkušnji, ki jo je pridobila na praksi. Mentorice bodo tako lahko s pomočjo mnenj študentk oblikovale enako ali bolj kvalitetno prakso za prihodnje generacije. Povratna informacija vsebuje mnenje in refleksijo. Poročilo odda študentka mentorici na učni bazi in se z njo o izkušnji prakse tudi pogovori na enem izmed zadnjih srečanj.

9. Ocena mentorice z UB

Opisno oceno o študentkinem učenju na praksi izdelata tudi mentorica na UB. V njem mentorica zbere in študentki predstavi opažene posebnosti njenega učenja. Navodila za opisno oceno mentorica prejme po elektronski pošti oziroma jih najde na spletni strani Fakultete za socialno delo ali pa ji jih posreduje študentka. Mentorica se s študentko tudi pogovori o doživetju njene prakse in njenega dela. Kopijo opisne ocene pa študentka vstavi v učno mapo.

10. Končno poročilo o praksi

Po zaključeni praksi študentke izdelajo Poročilo o praksi. Končno poročilo o praksi je namenjeno poglobljenemu razmisleku in raziskovanju izbrane teme ali področja. Študentka si izbere konkretno temo ali področje dela, ki ga namerava bolj podrobno raziskati in opisati. To je lahko tema ali področje, ki se povezuje tudi z diplomsko nalogo. Poleg teoretičnega raziskovanja pa študentka predstavi tudi svoje izkušnje s prakse v povezavi z izbrano tematiko. V poročilu o praksi študentka strne svoje učenje tako, da reflektira delo in izkušnje, ki jih je na praksi pridobila s pomočjo teorij in konceptov socialnega dela ter drugih učnih vsebin, ki se navezujejo na izbrano temo ali področje. Končno poročilo zapiše v obliki eseja in ga skupaj s celotno učno mapo odda mentorici na FSD najmanj en teden pred izpitnim rokom, na katerega se prijavi. Mentorica učno mapo pregleda in jo vrne študentki na morebitnem zagovoru.

11. Temeljna literatura in viri

BANKS, Sarah, BERTOTTI, Teresa, SHEARS, Jane, SHUM HEI YAN, Michelle, SOBOČAN, Ana Marija,

STROM-GOTTFRIED, Kimberly, PERMAN, Maria Jesús Uriz (2021). Pandemic ethics : a resource for social work students, educators and practitioners. Rheinfelden: International Federation of Social Workers, <https://www.socialserviceworkforce.org/system/files/resource/files/Pandemic-Ethics-Resource.pdf>.

ČAČINOVIČ VOGRINČIČ Gabi, KOBAL Leonida, MEŠL Nina, MOŽINA Miran (2005). Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika. Zbirka Katalog socialnega dela. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani.

ČAČINOVIČ VOGRINČIČ Gabi, MILOŠEVIČ ARNOLD Vida, POŠTRAK Milko, STEFANOSKI Peter, UREK Mojca. (2008). Zapisovati socialno delo. Zbirka Katalog socialnega dela. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani.

DRAGOŠ Srečo, ŽNIDAREC DEMŠAR Simona (2005). Akcijski projekt v skupnosti: priročnik za izvedbo projekta in izdelavo projektne naloge. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

DRAGOŠ Srečo, LESKOŠEK Vesna, PETROVIČ ERLAH Polona, ŠKERJANC Jelka, URH Špela, ŽNIDAREC DEMŠAR Simona (2005). Krepitev moči. Zbirka Katalog socialnega dela. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani,

ŠUGMAN BOHINC Lea., RAPOŠA TAJNŠEK Pavla, ŠKERJANC Jelka (2007). Življenjski svet uporabnika. Raziskovanje, ocenjevanje in načrtovanje uporabe virov za doseganje zelenih razpletov. Zbirka Katalog socialnega dela. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani.

MILOŠEVIČ ARNOLD Vida, URH Šela (2009). Terensko delo: institucionalni, javni in zasebni prostori socialnega dela. Zbirka Katalog socialnega dela. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani.

POŠTRAK Milko (2011). Refleksija metod dela z mladimi z vidika socialnega dela. V: Kuhar Metka, Razpotnik Špela, ur.. Okviri in izzivi mladinskega dela v Sloveniji: znanstvena monografija, Pedagoška fakulteta, Socialno pedagoške teme. Ljubljana.

POŠTRAK, Milko (2007). Preventivna funkcija prostega časa. V: KRISTANČIČ, Azra. Svoboda izbire – moj prosti čas. Ljubljana: AA Inserco, svetovalna družba, str. 147-166.

POŠTRAK Milko (2011). Prispevek socialnega dela pri preprečevanju opuščanja šolanja. V: Javrh Petra ur.. OBRAZI pismenosti: spoznanja o razvoju pismenosti odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 202 – 218.

Seznam specifične literature študentka prejme pri predavanjih v okviru izbranega študijskega modula.

12. Priloge

a.) Načrt programa prakse in spremljanje praktičnega učenja na UB

Študentka:

Mentorica FSD:

Mentorica UB (na učni bazi):

Učna baza:

Trajanje prakse: ____ ur.

Mentorica na UB	Do kdaj	
Dogovor o poteku mentorske podpore: kdaj, kje, kdo, v kakšni obliki bo potekala mentorska podpora, dosegljivost mentorice	Prvi dan prakse	Zapis dodaj v učno mapo
160 ur praktičnega učenja študentke	November in december	Datumi prisotnosti so razvidni iz dnevnikov prakse
Zaključno srečanje z mentorico UB	Zadnji dan prakse	Zapis dodaj v učno mapo
Oddaja povratne informacije za mentorico in UB	Zadnji dan prakse	Zapis dodaj v učno mapo
Mentor/ica FSD	Kdaj	
Mentorska skupina na FSD	Po urniku	Seznam prisotnosti na mentorskih skupinah
Individualna srečanja z mentorico FSD	Po potrebi in dogovoru	Beležka v dnevniku
Učne vsebine v posameznih nalogah	Do kdaj	
Osebna izkaznica učne baze	Pred in v času strnjene prakse na UB	Zapis dodaj v učno mapo
Dnevnik prakse	Redno, sprotno beleženje	Dnevnik dodaj v učno mapo
Modulsko specifična naloga	V času prakse na UB	Zapis dodaj v učno mapo
Poročilo o praksi (esej)	Teden dni pred izpitnim rokom	Poročilo dodaj v učno mapo
Povratna informacija za mentorico in UB	Zadnji dan prakse	Oddaj mentorici na UB in zapis dodaj v učno mapo
Opisna ocena prakse študentke	Zapiše mentorica na UB	Oceno dodaj v učno mapo

Študentka: _____ datum: _____ mentorica UB: _____

b.) Navodilo za pisanje dnevnika

Dnevnik prakse je študentkin osebni zapis dogajanja na praksi. Namenjen je spremljanju učenja ter reflektiranju lastnega doživljanja in novih spoznanj ob podpori in v sodelovanju z mentorico na FSD.

Študentka vodi dnevnik vsak dan, ko je na praksi (oz. za vse dogodke povezane s prakso). Dnevnik dela na UB in mentorskih srečanjih si kronološko sledijo. Vsak dan (na praksi oz. mentorskih srečanjih) študentka opiše na novem listu, z datumom, označbo trajanja, smiselnim krajšim vsebinskim naslovom (npr. Prvo srečanje z uporabnikom, Supervizija na CSD, Izlet na Rožnik, Obisk pri družini) in ločeno po odstavkih:

- v prvem odstavku: opis objektivnih dejstev (primer: *Janez je pol ure skakal po mizi.*)
- v drugem odstavku: lastno interpretacijo dogodka (primer: *Menim, da je skakal po mizi, ker je bil jezen.*). Če je le mogoče, preverimo lastno interpretacijo, torej vprašamo uporabnika o razlogih, okoliščinah (primer: Vprašamo ga: *Kaj se je zgodilo /da skačeš po mizi/?*). Lahko dobimo vsebinski odgovor, s katerim se bodisi potrdi naša interpretacija (primer: *Odgovori nam: Razjezila me je učiteljica matematike. V tem primeru naša interpretacija postane dejstvo*), bodisi se naša interpretacija ovrže (primer: *Odgovori nam recimo: Žalosten sem, ker me nihče od sošolcev ne mara. V tem primeru njegova interpretacija ovrže našo interpretacijo. Njegova interpretacija postane dejstvo*).

Ti odgovori nam pokažejo, da se ne moremo in ne smemo zanašati na *lastne interpretacije*, kot da so *objektivna dejstva*.

- v tretjem odstavku: misli, občutja v povezavi s tem dogodkom (primer: *Postopoma se me je začela lotevati nestrpnost, nato pa še nemoč ker nisem vedela, kaj naj naredim.*)

- v četrtem odstavku: spoznanja, nova znanja ali ugotovitve.

Reflektiramo in analiziramo vse, kar smo navedli v prvih treh odstavkih in navedemo, kaj smo se na podlagi tega novega naučili, spoznali, ugotovili ter kakšno znanje za ravnanje smo pridobili za svojo prakso socialnega dela.

V dnevniške zapise študentka vključi tudi zapise o vseh mentorskih srečanjih na FSD in tudi zapise o srečanjih z mentorico na UB ter tudi vse druge dogodke.

V dogovoru z mentorico na FSD in študentko se dnevniški zapisi selektivno lahko uporabijo tudi za učenje v mentorski skupini.

Dnevnik pregleda mentorica na FSD.

c.) Zapis končnega poročila

Končno poročilo o praksi je namenjeno poglobljenemu razmisleku in raziskovanju izbrane teme ali področja. Študentka si izbere konkretno temo ali področje dela, ki ga namerava bolj podrobno raziskati. To je lahko tema ali področje, ki se povezuje tudi z diplomsko nalogo. Poleg teoretičnega raziskovanja pa študentka predstavi tudi svoje izkušnje s prakse v povezavi z izbrano tematiko.

V poročilu o praksi študentka strne svoje učenje tako, da reflektira delo in izkušnje, ki jih je na praksi pridobila s pomočjo teorij in konceptov socialnega dela ter drugih učnih vsebin, ki se navezujejo na izbrano temo ali področje. Končno poročilo zapiše v obliki eseja.

Navodila za pisanje eseja:

Ugotovitve lastnih praktičnih izkušenj in pregledane literature boste uporabili za izhodišče eseja. V njem boste izpostavili svoje stališče o izbrani tematiki ter razmišljanje podkrepili s konkretnimi doživetji s prakse.

Ideje eseja vedno izvirajo iz izkušenj pisca in ne zahtevajo posebne sistematične obravnave, morajo pa biti argumentirane. Za argumentacijo svojih idej boste uporabili ugotovitve iz vaših dnevnikov prakse, vaših nalog praktičnega učenja ter jih podkrepili z izbrano (že poznano in novo) literaturo.

Glavna tematika eseja je prepuščena vam. Zasledujte namen prakse: *lastna izkušnja, spoznavanje življenjskega sveta uporabnika in procesa pomoči, učenje spretnosti in integracija teorije in prakse*. Ozrite se na svoje praktične izkušnje v vseh štirih letih študija in izpostavite, kaj je praksa prinesla k vašemu razvoju oziroma kako se je razvijal ter morda spreminjal vaš pogled na izbrano temo ali področje. Osredotočite se na vsa pridobljena znanja in svoje praktične izkušnje navežite na temeljno literaturo.

Tematiko v eseju obravnavate torej z osebnega vidika in v njem podajate svoja razmišljanja o temi, zato pišete o osebnih izkušnjah in svojih pogledih v obliki opisa, z razlago, ali s pripovedjo anekdot, da bi z njimi posredno podali svoje mnenje o izbrani temi in ga prikazali še bolj slikovito.

Poleg tega pa je pomembno tudi, da v eseju prikažete sposobnost iskanja z izbrano temo povezane literature in sposobnost integracije le-te s svojimi izkušnjami praktičnega učenja. Pisanje eseja vključuje sklicevanje na druge raznolike in številne strokovne in znanstvene tekste.

Za pisanje eseja sledite naslednji predlagani strukturi:

Uvod:

- napoved teme, ideja, izhodišče razmisleka,
- na katera teoretična izhodišča boste oprli svoje pisanje,
- morebitne posebnosti.

Osrednji del:

- obravnava tematike,
- razmisleki na določeno temo,
- vključevanje relevantne literature, slovenske in tuje.

Zaključek:

- epilog, ki je lahko povzetek nekaterih misli, spoznanj, ugotovitev.

Pomembno je, da ima esej naslov, ki prispeva k prvotni ideji o vsebini teksta. Esaj naj bo smiselno razdeljen na poglavja (in po potrebi podpoglavja), ki so poimenovana s konkretnimi naslovi. Besedilo naj bo napisano v smiselnem zaporedju, saj na ta način ohranja »rdečo nit«. Morebitne opombe oblikujete le, če se temu ne morete izogniti in so pomembne za obravnavano besedilo. Oštevilčene in pisane pod črto jih vključite v besedilo.

Ob navajanju besedil drugih avtorjev morate to nujno označiti s citatom ali sklicem na primernem mestu. To velja za neposredno navajanje oziroma citiranje kot tudi za navajanje idej in ugotovitev drugih avtorjev s svojimi besedami oziroma povzemanje (pri pravih si pomagajte z navodili za objavo prispevkov v reviji Socialno delo).

Struktura in obseg poročila ter viri in literatura:

Poročilo vsebuje esej v obsegu 10-12 strani besedila formata A4, velikost pisave 12, razmik vrstic 1,5. Poročilo je opremljeno z naslovnico z naslovom eseja, imenom in priimkom avtorja, imenom in priimkom mentorice na FSD ter datumom oddaje. Na koncu poročila je dodan seznam literature, ki je pripravljen v skladu z navodili za oddajo študentskih izdelkov objavljenimi na spletni strani Fakultete za socialno delo. Za namen eseja je potrebno uporabiti vsaj pet domačih virov (znanstvenih člankov, monografij, diplomskih/magistrskih del, doktorskih disertacij ipd.) in vsaj dva tuja. Viri morajo biti povezani s temo, ki jo študentka v eseju obravnava, s poudarkom na socialno-delovni perspektivi. Pri iskanju ustrezne literature si študentke lahko pomagajo z obvezno in priporočljivo literaturo pri posameznih predmetih. V primeru težav glede literature se lahko obrnete na mentorico na FSD ali UB ali poiščite pomoč v knjižnici.

d.) Oblikovanje opisne ocene prakse študentke na UB

Opisno oceno zapiše mentorica študentki na praksi v učni bazi.

Zapišite kratko opisno oceno praktičnega učenja študentke ali študenta, ki je pri vas opravljala prakso. Zaželeno je, da se pri oceni opirate na učne cilje praktičnega učenja posameznega letnika prakse in upoštevate naslednje kriterije (v kolikor so relevantni pri konkretni praksi):

1. Uporaba socialnodelovnih spretnosti in znanj:

- sposobnosti uporabe relevantnih teoretičnih znanj v aktualni praktični situaciji;
- razumevanje širšega osebnega in socialnega konteksta uporabnikov;
- zmožnost empatije, vživljanja v svet in občutke uporabnice;
- spretnost izpeljave pogovora/intervjuja z uporabniki;
- spretnost pri skupinskem delu in pri delu v skupnosti; itd.

2. Poklicna vloga:

- razumevanje, spoštovanje in uporaba načela zaupnosti podatkov;
- razumevanje etike in vrednot v socialnem delu;
- kritična refleksija lastnega dela;
- občutljivost za spolne, etnične, ekonomske razlike oz. potrebe uporabnikov; itd.

3. Delovanje in organizacija učne baze:

- razumevanje ustrezne zakonodaje, ki je podlaga za delovanje učne baze, virov financiranja, status (vladni/nevladni sektor);
- razumevanje procesov družbenih sprememb, ki zadevajo področje; itd.

4. Samoiniciativnost pri učenju in izpopolnjevanju znanja:

- aktivno sodelovanje pri vsebinskih debatah;
- iskanje informacij pri mentorici na praksi;
- iskanje informacij pri drugih zaposlenih in še drugih virih;
- iskanje in uporaba ustrezne literature;
- iskanje pomoči in podpore zase; itd.

5. Študentkine delovne navade

(točnost, natančnost, odgovornost, iniciativnost, samostojnost, sposobnost poiskati pomoč mentorice, fleksibilnost, sodelovanje v timu itd.)

6. Študentkini potenciali in šibke strani

- v čem se je posebej izkazala, kaj ji/mu gre dobro od rok...
- na kaj naj bo bolj pozorna, kaj naj bolje izuri, spozna, vadi.

Prosimo vas, da opisno oceno oblikujete na osnovi ugotovitev iz vajinih mentorskih srečanjih in jo predstavite študentki, študentu ob zaključku prakse. Opisno oceno bo dodala v svojo učno mapo.

Najlepša hvala za sodelovanje!

e.) Povratna informacija za mentorice in učno bazo

Namen povratne informacije, ki jo zapišete študenti je, sporočiti mentoricam mnenje o celoviti izkušnji, ki jo pridobite tekom opravljene prakse. .

Mentorice bodo lahko s pomočjo vaših mnenj oblikovale enako ali bolj kvalitetno prakso za študentke, ki prihajajo za vami. Povratna informacija naj vsebuje vaše mnenje in refleksijo.

Pisna povratna informacija je tudi priložnost, kjer lahko izrazite kritiko. Kritika, ki jo podajate, naj bo zmeraj konstruktivna. Konstruktivna kritika je argumentirana, dobronamerna, pozitivno naravnana in usmerjena v izboljšanje nekega stanja. Kritika ni obtoževanje, povzročanje konflikta in vrednotenje posameznikov. Kritiziramo vedno dogodke, situacije, izjave in ne osebe. Kadar izražamo svoje mnenje in občutke, uporabimo "jaz sporočilo", mnenj in občutkov ne posplošujemo. V pomoč vam je lahko "sendvič tehnika", kjer začnemo in končamo s pozitivno informacijo.

Povratno informacijo oblikujte s pomočjo naslednjih vprašanj:

1. Kakšno je splošno vzdušje v delovnem okolju na UB?
2. Ali je praksa na izbrani UB izpolnila tvoja pričakovanja? Pojasni.
3. Kako si bila zadovoljna s podporo mentorice na UB (podpora pri nalogah, podpora pri pridobivanju novih praktičnih izkušenj, odnos, vključevanje v delo, vključevanje med druge zaposlene ipd.)?
4. Kaj ti je bilo na UB najbolj všeč? Kaj ti ni bilo všeč, oziroma kakšne spremembe bi predlagala UB?
5. Druge opombe, ideje, sporočila.